

MINIMALŪS SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMAI, ORGANIZUOJANT IR ATLIEKANT STATYBOS DARBUS

I. Minimalūs darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai statybos darbų technologijos projektams

1. Statybos darbų technologijos projekte turi būti numatyti konkretūs projektiniai sprendiniai, nustatantys technines priemones, darbų metodus, užtikrinančius darbuotojų saugą ir sveikatą.

2. Atvejais, kai statybos darbų technologijos projekto rengti neprivaloma, organizuojant darbus statybvietyje, toliau nurodomi minimalūs reikalavimai įgyvendinami tiesiogiai arba įteisinami rangovo/statytojo pasirinktuose dokumentuose.

3. Ruošiant projektinius sprendinius, užtikrinančius darbuotojų saugą ir sveikatą darbo vietose, būtina vadovautis:

- 3.1. darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimais;
- 3.2. įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos norminiais dokumentais;
- 3.3. darbo priemonių naudojimo dokumentais;
- 3.4. techninėmis specifikacijomis;
- 3.5. šiais reikalavimais.

4. Rengiant projektinius sprendimus būtina išsiaiškinti pavojingus ir kenksmingus veiksnius, susijusius su darbų technologija ir statybos sąlygomis, nurodyti jų veikimo zonas. Pasikeitus statybos sąlygoms, turinčioms įtaką darbuotojų saugai ir sveikatai, statybos darbų technologijos projektas turi būti atitinkamai pakeistas ir/ar patikslintas iš naujo vertinant esamus pavojus.

5. Statybos darbų technologijos projekte privalomai nurodoma:

- 5.1. konstrukcijų ir įrenginių montavimo eiliškumas;
 - 5.2. saugus mašinų, mechanizmų ir darbo įrenginių išdėstymas;
 - 5.3. darbo vietų, panaudojant technines ir organizacines saugos priemones, įrengimas;
 - 5.4. darbo priemonės, kolektyvinės ir asmeninės apsaugos priemonės;
 - 5.5. statybvietytės, darbo vietų, judėjimo kelių apšvietimas, saugos ir sveikatos apsaugos ženklai, signalizacijos ir ryšių priemonės;
 - 5.6. buities patalpų (laikinių) įrengimo vietos;
 - 5.7. pėsčiųjų, transporto priemonių bei mobilių įrenginių judėjimo keliai;
 - 5.8. statybos darbų vykdymo tvarka, esant keliems rangovams vienoje statybvietyje;
 - 5.9. evakuacijos keliai ir saugios zonos, įvykus avarijai ar gaisrui statybvietyje.
6. Siekiant darbuotojų kritimo iš aukščio prevencijos, statybos darbų technologijos projekte turi būti nurodytos:

- 6.1. laikinų aptvarų montavimo vietos ir tipai;
- 6.2. saugos lynų ir apraišų tvirtinimo vietos;
- 6.3. technologinė įranga bei pagalbinės priemonės darbams aukštyje atlikti;
- 6.4. priemonės ir būdai, kaip darbuotojams patekti į darbo vietas.

7. Siekiant išvengti konstrukcijų, gaminių ir medžiagų kritimo iš aukščio pavojaus, statybos darbų technologijos projekte turi būti nurodyta:

- 7.1. konteineriai ir tara, naudojami vienietinėms ir birioms medžiagoms bei betonui ir skiediniui perkelti;
- 7.2. krovinių kėlimo reikmenys (stropai, traversos, griebtuvai ir kt.);
- 7.3. kabinimo būdai (krovinių stropavimo schemas), užtikrinantys sandėliuojamų ir montuojamų elementų perkėlimą į nurodytą vietą;
- 7.4. sandėliavimo įrenginiai (piramidės, kasetės ir kt.), užtikrinantys sandėliuojamų konstrukcinių elementų stabilumą;
- 7.5. gaminių, medžiagų ir įrenginių sandėliavimo būdai bei vietos;

- 7.6. montuojamų (demontuojamų) konstrukcijų laikino ir pastovaus tvirtinimo būdai;
- 7.7. surenkamų elementų laikino tvirtinimo būdai, vykdam pastatų ir statinių konstrukcijų demontavimo darbus;
- 7.8. statybinių medžiagų atliekų ir šiukšlių pašalinimo būdai;
- 7.9. apsauginių perdengimų (paklotų) arba stogelių įrengimo vietos ir konstrukcija.
- 8. Naudojant mašinas, statybos darbų technologijos projekte reikia numatyti:
 - 8.1. mašinų ir tipą, jų pastatymo vietas ir darbo režimą, atsižvelgiant į darbų technologiją ir esamas statybos sąlygas;
 - 8.2. priemones, mažinančias galimą profesinę riziką mašinos operatoriui ir šalia jo dirbantiems žmonėms;
 - 8.3. priemones, pažyminčias mašinos pavojingas zonas;
 - 8.4. saugos priemones, statant mašinas galimos žemės griūties vietoje, ant supilto grunto ar nuokalnėje;
 - 8.5. krovinių kėlimo darbams – krovinių stropavimo schemas.
- 9. Numatant darbus iškasose ar tranšėjose turi būti nurodyta:
 - 9.1. saugus iškasų šlaitų nuolydis arba iškasų šlaitų sutvirtinimo būdas ir įrengimo technologija;
 - 9.2. įėjimo ir išėjimo į iškasas ar tranšėjas būdai;
 - 9.3. esant reikalui, vandens šalinimo būdai.
- 10. Siekiant apsaugoti darbuotojus nuo pavojingo elektros srovės poveikio, reikia numatyti:
 - 10.1. laikinų elektros įrenginių įrengimo tvarką, įtampas, laikinų elektros instaliacijų vietas, srovinių dalių aptvėrimo būdus ir įvadinės apskaitos ar įvadinės apskaitos skirstomosios spintos pastatymo vietą;
 - 10.2. elektros įrenginių metalinių dalių įžeminimo būdus;
 - 10.3. saugius darbo atlikimo būdus elektros perdavimo linijų apsauginėse zonose bei esant šalia veikiančių elektros įrenginių.
- 11. Kai statant, rekonstruojant ir remontuojant statinius naudojami kėlimo kranai ir į jų veikimo zonas patenka gyvenamieji namai, visuomeniniai, gamybiniai ir kiti statiniai, transporto arba pėsčiųjų keliai (šaligatviai), statybos darbų technologijos (vykdymo) projekte turi būti numatytos saugą užtikrinančios priemonės: transporto ir pėsčiųjų kelių perkėlimas už pavojingų zonų ribų; apsauginių stogelių įrengimas; žmonių iškeldinimas iš statinių arba darbų vykdymas tuo metu, kai statiniuose nėra žmonių.
- 12. Konkretūs statybos darbų technologijos projekto sprendiniai rengiami vadovaujantis žemiau šiame priede pateikiamais reikalavimais, nustatančiais minimaliai įgyvendintinas prevencijos priemonės. Atvejais, kai statybos darbų technologijos projektas nerengiamas, žemiau pateikti reikalavimai statybvietėje taikomi tiesiogiai.

II. Bendrieji reikalavimai

- 13. Visi asmenys statybvietėje turi naudoti asmenines apsaugos priemones, parinktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintais Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatais.
- 14. Visais atvejais statybvietėse yra privalu dėvėti šalmsus su apsauginiu dirželiu, ryškiaspalves liemenes arba ryškiaspalvius viršutinius drabužius bei pado pradūrimams ir daiktų užkiritimams ant pėdos atsparią avalynę, jeigu kitaip nenumato atlikto profesinės rizikos vertinimo rezultatai.
- 15. Prieš statybos darbų pradžią ir darbų eigoje statybvietėje turi būti nustatytos (nustatomos) galimos pavojingų veiksmų vietos (zonos):
 - 15.1. kuriose yra pavojus nukristi iš aukščio;
 - 15.2. kuriose yra konstrukcijų, krovinių, įrenginių, įrankių kritimo/virtimo pavojus;
 - 15.3. kuriose yra elektros srovės poveikio pavojus;
 - 15.4. kuriose pavojingų ir/arba kenksmingų medžiagų koncentracija darbo aplinkos ore gali viršyti ribines vertes;
 - 15.5. kuriose galimas transporto priemonių judėjimas, statybinių mašinų ar kitų įrenginių veikimas;

- 15.6. pavojingų cheminių medžiagų laikymo vietas ir būdus;
- 15.7. kitos vietos kuriose galimi pavojingi rizikos veiksniai;
- 15.8. zonos kuriose veikia jonizuojanti spinduliuotė;
- 15.9. zonos kuriuose yra aukšto slėgio įrenginiai ar vamzdynai.
16. Gamybinės, buties ir poilsio patalpos bei pėsčiųjų judėjimo keliai turi būti už pavojingų veiksmų zonų ribų.
17. Jei šalia pastolių yra žmonių judėjimo keliai, jie turi būti apsaugoti stogeliu, o pastolių fasadas – uždengtas apsauginiu tinklu.
18. Statybinės atliekos iš statinių turi būti nuleidžiamos žemyn uždalais latakais, vamzdžiais, dėžėse – konteineriuose ar panašiais nepavojingais būdais. Vieta, į kurią metamos šiukšlės, turi būti aptverta.

III. Statyviečių ir jose esančių pavojingų zonų aptvėrimas

19. Statybvietės turi būti aptvertos, kad į jas nepatektų pašaliniai asmenys.
20. Statyviečių aptvarų aukštis turi būti ne žemesnis kaip 1,6 m. Aptvarai, esantys šalia žmonių judėjimo kelių, turi būti ne žemesni kaip 2 m, su vientisu apsauginiu stogeliu, apsaugančiu nuo krentančių daiktų.
21. Vykdamas žemės darbus, duobės, tranšėjos ir kitos iškasos turi būti aptvertos.
22. Pavojingos zonos turi būti aptvertos apsauginiais aptvarais ir atitinkamai pažymėtos, kad į jas nepakliūtų darbuotojai, neturintys teisės ten patekti. Apsauginių aptvarų atsparumas ir stabilumas turi būti pakankamas, kad atlaikytų atsiremiančių darbuotojų ar kitų asmenų sukeliamas apkrovas. Jeigu dėl atliekamų didelės rizikos darbų trumpalaikiškumo, stacionarių apsauginių aptvarų įrengti nėra galimybių ar, įvertinus galimos rizikos dydį, ekonomiškai netikslinga, tokios vietos turi būti aptvertos signaliniais aptvarais ir paženklintos saugos ir sveikatos apsaugos ženklais bei įdiegiamos kitos profesinės rizikos vertinimo dokumentuose nurodytos prevencijos priemonės darbuotojų bei trečiųjų asmenų apsaugai.
23. Pavojingos zonos, kuriose yra pavojus nukristi iš aukščio ar į gylį (angos perdangose, šuliniai, šurfai, iškasos) turi būti uždengtos tinkamai parinktais dangčiais ar skydais, arba aptvertos apsauginiais tinklais ar aptvarais.
24. Aptvarai, apsaugantys darbuotojus nuo kritimo iš aukščio, turi būti stabilūs, pakankamai standūs, ne žemesni kaip 1 m, su porankiu viršuje, 0,15 m aukščio ištisine papėdės juosta apačioje ir 0,5 m aukštyje nuo pakloto paviršiaus – su viduriniu ilginiu, arba naudojamos lygiavertės kolektyvinės saugos priemonės.
25. Asmenų apsaugai nuo krentančių statybinių medžiagų, įrankių ar kitų daiktų apsaugoti įrengiami apsauginiai stogeliai ar apsauginiai tinklai.

IV. Leidimų išdavimo tvarka

26. Atsižvelgiant į profesinės rizikos vertinimo rezultatus, įmonėje turi būti sudarytas tik pagal leidimą darbo vietų ir darbų, atliekamų pavojingose zonose, sąrašas. Tik pagal leidimą darbo vietų ir darbų, atliekamų pavojingose zonose, sąrašą, kuriuo vadovaujamosi rengiant statybos darbų technologijos projektą ar/ir organizuojant darbus statybvietėje, tvirtina darbdavys.
27. Leidimas privalomas darbams vykdomiems:
 - 27.1. iškasose;
 - 27.2. uždaroje erdvėje;
 - 27.3. požeminių elektros tinklų, dujotiekio ir kitų požeminių komunikacijų apsauginėse zonose;
 - 27.4. naudojant kėlimo kranus ir naudojant kitas mašinas - elektros oro linijų, dujų – naftos produktų vamzdynų, lengvai užsiliepsnojančių ar degių skysčių ir degių ar suskystintų dujų sandėlių apsauginėse zonose;
 - 27.5. prie eksploatuojamų geležinkelio ir automobilių kelių važiuojamųjų dalių;
 - 27.6. kai yra gaisro kilimo rizika;
 - 27.7. veikiančios įmonės teritorijoje.

- 27.8. kai yra pavojus nukristi iš aukščio.
28. Leidimo formą nustato darbdavys, atsižvelgdamas į sąrašą patvirtintų darbų vietose ir darbų atliekamų pavojingose zonose identifikuotus rizikos veiksnius.
29. Leidimas vykdyti darbus statinių arba komunikacijų apsauginėse zonose gali būti išduotas tik turint statinių ar komunikacijų savininkų (eksploatuotojų) raštišką leidimą.
30. Leidimą išduoda darbdavys arba jo paskirtas kompetentingas asmuo.
31. Leidimas darbams atlikti išduodamas atsakingam už darbų vykdymą asmeniui.
32. Leidimas turi būti surašytas:
- 32.1. kiekvienai konkrečiai darbų vykdymo vietai;
- 32.2. išduodamas konkrečiam darbų vykdymo laikotarpiui.
33. Leidime įrašoma leidimo išdavimo data ir galiojimo laikas, darbų pradžios ir pabaigos laikas; atsakingo už darbų vykdymą asmens vardas, pavardė, pareigos; kompetentingo asmens vardas, pavardė, pareigos; darbuotojų, dirbsiančių darbus pavojingose zonose, vardai ir pavardės, jų kvalifikacija bei profesija. Su leidimu pasirašytinai supažindinami visi aukščiau minėti asmenys.
34. Leidime pateikiama informacija susijusi su skiriamais atlikti darbais:
- 34.1. darbo vieta ir jo atlikimo sąlygos (trumpai aprašant darbo pobūdį, darbo priemones, apsaugos nuo rizikos veiksnių priemones ir pan.);
- 34.2. saugų darbą užtikrinančios priemonės, kurias būtina įvykdyti prieš darbų pradžią;
- 34.3. būtinos kolektyvinės apsaugos priemonės;
- 34.4. darbuotojų asmeninės apsaugos priemonės, parinktos įvertinus galimus rizikos veiksnius.
35. Kai darbų vykdymo metu atsiranda leidime nenumatyti pavojai, darbus būtina nutraukti. Atnaujinti darbus galima tik gavus atnaujintą leidimą ir įgyvendinus jame naujai numatytas priemones darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti.
36. Išduodant leidimus darbams, vykdomiems uždaroje erdvėje ir iškasose, kuriose galima grunto griūtis, privaloma vadovautis Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtose rekomendacijose nurodyta leidimų išdavimo tvarka (uždaroje erdvėje: https://www.vdi.lt/AtmUploads/MR_PaskyraLeidimas.pdf; iškasose: https://www.vdi.lt/atmuploads/mr_paskyrleidimasiskasos.pdf). Leidimas gali būti išrašomas rašytiniu arba elektroniniu būdu, priklausomai nuo darbdavio pasirinkimo.

V. Reikalavimai organizuojant darbus iškasose, šuliniuose, uždaroje erdvėje

37. Natūralaus drėgnumo gruntuose, jei nėra gruntinio vandens ir požeminių statinių, darbuotojams dirbti iškasose su vertikaliomis sienomis be sutvirtinimų leidžiama, jei iškasos gylis ne daugiau, kaip:
- 37.1. 1,0 m – piltiniuose, smėlio ir žvyro gruntuose;
- 37.2. 1,25 m – priesmėlio gruntuose;
- 37.3. 1,50 m – priemolio ar molio gruntuose.
38. Dirbti iškasose su įmirkusiais šlaitais leidžiama tik atsakingam už darbų vykdymą asmeniui apžiūrėjus grunto šlaitus ir, jei reikia, panaudojus tinkamas saugos priemones. Draudžiama lipti ir dirbti iškasose, iš kurių nepašalintas vanduo.
39. Dirbti iškasose su šlaitais be sutvirtinimų aukščiau gruntinio vandens lygio (įskaitant kapiliarinį pakilimą) arba gruntuose, nusausintuose dirbtinai pažemintus vandens lygį, leidžiama, kai iškasos gylis ir šlaito statusas (šlaito aukščio santykis su pločiu) atitinka:

1 lentelė

Gruntai	Šlaito statusas, kai iškasos gylis ne didesnis kaip, m		
	1,5	3	5
Piltiniai nesutankinti	1: 0,7	1: 1	1: 1,25
Smėlio ir žvyro	1: 0,5	1: 1	1: 1
Priesmėliai	1: 0,25	1: 0,7	1: 0,85
Priemoliai	1: 0	1: 0,5	1: 0,75
Moliai	1: 0	1: 0,25	1: 0,5
Liosiniai	1: 0	1: 0,5	1: 0,5

Esant įvairių gruntų rūšių sluoksniams, šlaitų statumas turi būti parenkamas atsižvelgus į silpniausią grunto rūšį.

40. Iškasos šlaite pastebėti rieduliai ir akmenys bei atsiskyre grunto sluoksniai turi būti pašalinti.

41. Visais atvejais, kai iškasų gylis didesnis kaip 5 m ar esant grunto rūšims, nurodytoms 2 lentelėje, šlaitų statumas turi būti nustatytas statybos darbų technologijos projekte.

42. Jeigu nėra galimybės naudoti gamyklinius iškasų, duobių ir tranšėjų sienų sutvirtinimus, reikia naudoti sutvirtinimus, pagamintus pagal darbdavio patvirtintus individualius projektus.

43. Statant sutvirtinimus, jų viršutinė dalis turi išsikišti virš iškasos krašto ne mažiau kaip 0,15 m.

44. Iškasos sienų sutvirtinimai statomi nuo viršaus į apačią, gilinant iškasą ne daugiau kaip kas 0,5 m, o išardomi iš apačios į viršų, užpilant iškasą.

45. Dirbant iškasose turi būti įrengtas patekimas ir išėjimas iš iškasų.

46. Pilti iškastą gruntą, sandėliuoti statybines medžiagas ar konstrukcijas, statyti mašinas ir transporto priemones, jomis dirbti arba važiuoti šalia iškasų (duobių, tranšėjų, griovių ir kt.) su nesutvirtintais šlaitais leidžiama tokiu atstumu, koks nurodytas statybos darbų technologijos projekte.

47. Kai statybos darbų technologijos projekte nėra nurodytų atstumų, rekomenduojamas minimalus atstumas nuo iškasų šlaito krašto iki artimiausios mašinos atramos ar transporto priemonės, sandėliuojamų statybinių medžiagų, konstrukcijų ar iškasto grunto pylimo nustatomas pagal 2 lentelę.

2 lentelė

Iškasos gylis, m	Gruntas			
	Smėlis	Priesmėlis	Priemolis	Molis
	Atstumas nuo iškasos šlaito krašto iki artimiausios papildomos apkrovos, m			
1,0	1,5	1,3	1,0	1,0
2,0	3,0	2,4	2,0	1,5
3,0	4,0	3,6	3,3	1,8
4,0	5,0	4,4	4,0	3,0
5,0	6,0	5,3	4,8	3,5

48. Prieš darbų pradžią uždaroje talpose, šuliniuose, tranšėjose ir kitose vietose, kuriose gali atsirasti kenksmingos dujos, būtina atlikti darbo aplinkos oro analizę, o darbo metu – nuolat tikrinti aplinkos orą, kad nebūtų neviršyta jų ribinė vertė, taip pat vadovautis kitomis prevencinėmis priemonėmis numatytomis leidime pavojingiems darbams atlikti.

Darbo metu atsiradus kenksmingoms dujoms, darbai šiose vietose turi būti nedelsiant nutraukti ir tęsiami tik jas pašalinus bei atlikus iš naujo oro analizę arba naudojant būtinas asmenines apsaugines priemones.

49. Dirbti vietose, kuriose gali atsirasti kenksmingų dujų, būtina su atitinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis (pvz., dujokaukėmis su oro padavimu). Darbų vykdymui uždaroje talpose, šuliniuose turi būti skiriami ne mažiau kaip trys darbuotojai: du iš jų, esantys išorėje, prižiūri bei prireikus suteikia pagalbą dirbančiajam. Dirbti uždaroje erdvėje, šulinyje būtina su saugos diržu ir prie jo pritvirtintu saugos (gelbėjimo) lynu.

Dirbant kolektoriuose arba komunikacijų tuneliuose, turi būti atidarytos dvi artimiausios angos arba durys taip, kad darbuotojai būtų tarp jų.

50. Prieš leidžiantis į šulinį ar kamerą, privaloma dujų analizatoriumi patikrinti jame esančių pavojingų dujų ir deguonies kiekius. Prieš darbų pradžią darbo aplinkos ore, t. y. šulinio apačioje (apie 0,5 m nuo dugno) ir viršuje (apie 0,5 m iki viršaus) taip pat privaloma tikrinti deguonies koncentraciją. Jeigu uždaroje erdvėje nustatytas deguonies kiekis mažesnis / didesnis nei 20,9 %, nustatomos deguonies sumažėjimo/padidėjimo priežastys. Nustatytas deguonies koncentracijos sumažėjimo/padidėjimo priežastis arba jeigu šias priežasčių neįmanoma nustatyti, atitinkamai koreguojamas Leidimas ir paruošiamas (numatomas) gelbėjimo darbų planas.

51. Pavojingų dujų ir deguonies koncentracija uždaroje erdvėje tikrinama darbo metu nuolatos, t. y. turi būti nuolat įjungtas dujų analizatorius. Jeigu dujų analizatorius signalizuoja, kad uždaroje erdvėje yra per didelė pavojingų dujų koncentracija ar deguonies yra mažiau (daugiau) negu leistinos ribinės reikšmės, darbai nutraukiami, darbuotojai nedelsdami palieka darbo vietas, darbo vieta vėdinama, aiškinamasi pavojingų dujų koncentracijos atsiradimo ir (ar) deguonies mažėjimo priežastis. Prieš pratęsiant darbus, atsižvelgus į nustatytas aplinkybes, atitinkamai koreguojamas Leidimas ir parengiamas gelbėjimo darbų planas.

52. Perėjimo vietose per iškasas turi būti nutiesti ne siauresni kaip 1 m perėjimo tilteliai su aptvarais, apsaugančiais nuo kritimo.

VI. Reikalavimai darbams aukštyje

53. Priemonės, skirtos darbo vietai aukštyje ar patekti į ją (pastoliai, kopėčios ir kitos turi atitikti šių priemonių technines specifikacijas). Mechaniskai pažeistas paaukštinimo priemonės naudoti draudžiama.

54. Draudžiama naudoti nesertifikuotas paaukštinimo priemonės.

55. Priemonės, skirtos darbo vietai aukštyje, turi būti stabilios, turėti lygų darbo paviršių.

56. Pastoliai ir paklotas turi būti apskaičiuoti galimai didžiausiai apkrovai, atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir faktines apkrovas.

57. Gruntas, ant kurio statomi pastoliai, turi būti išlygintas, sutankintas, su nuolydžiu paviršiniam vandeniui nutekėti.

58. Pastoliai, neturintys reikiamo stabilumo, prie statinio sienos turi būti pritvirtinti gamintojo dokumentuose nurodytais tvirtinimo būdais.

59. Sumontavus pastolius ir paklotus, būtina patikrinti: pastolių stabilumą užtikrinančių atskirų elementų sujungimus ir tvirtinimus, statramsčių vertikalumą, atraminių aikštelių patikimumą, metalinių pastolių įžeminimą.

60. Naudojamus pastolius atsakingas už darbų vykdymą asmuo turi apžiūrėti ne rečiau kaip kartą per 10 dienų, patikros rezultatus įrašant į kortelę kuri turi būti iškabinta ant pastolių, matomoje vietoje/prie patekimo ant pastolių.

61. Atstumas tarp statomo pastato ir pastolių turi būti nustatomas pagal vykdomų darbų technologiją. Įvertinus profesinę riziką, turi būti numatomos kolektyvinės apsaugos priemonės ir/ar naudojamos asmeninės apsaugos priemonės.

62. Kopėčios turi būti pastatytos stabiliai, ant lygaus paviršiaus.

63. Pristatomas kopėčias be darbo aikštelių leidžiama naudoti užlipimui tarp atskirų statomo statinio aukštų bei apžiūros, matavimų ar trumpalaikiams darbams, kuriuos atliekant neprireiktų papildomai remtis į statinio konstrukcijas. Pristatomos kopėčios turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms pasislinkti ar virsti darbo metu. Atliekant trumpalaikius darbus ant pristatomų kopėčių darbuotojas gali dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m. atstumu iki kopėčių viršaus. Leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas kopėčias.

64. Ant pristatomų kopėčių draudžiama:

64.1. dirbti šalia ar virš neapsaugotų veikiančių mašinų besisukančių dalių ir transporterių;

64.2. naudoti rankines elektros mašinas ar parakinį įrankį;

64.3. virinti dujomis ar elektra;

64.4. tempti laidus ar prilaikyti aukštyje sunkias detales.

65. Įrengiant arba ardant kolektyvines saugos priemonės turi būti naudojami apraišai apsaugantys nuo kritimo, patikimai pritvirtinti prie specialių tvirtinimo įtaisų ar statinio konstrukcijų.

66. Jei darbai atliekami didesniame kaip 5 m aukštyje nuo žemės paviršiaus, perdengimo arba darbo pakloto, kai pagrindinė priemonė, apsaugojanti nuo kritimo, yra saugos diržas apsaugantis nuo kritimo, darbuotojai privalo turėti aukštalipio kvalifikaciją.

67. Konstrukcijų montuotojams draudžiama pereiti nuo vienos konstrukcijos ant kitos be tam skirtų kopėčių, perėjimo tiltelių ar lipynių su aptvarais. Montuotojai vaikščioti konstrukcijomis ir jų elementais (santvaromis, rygeliais ir kt.), ant kurių nėra galimybės įrengti reikiamo pločio perėjimo su aptvarais gali tik naudodamiesi saugos diržais ar kitomis nuo kritimo apsaugančiomis priemonėmis.

68. Atliekant darbus ant stogų, kad būtų išvengta darbuotojų arba darbo priemonių bei statybinių medžiagų kritimo, turi būti įrengtos kolektyvinės apsaugos priemonės, o darbuotojai aprūpinti reikiamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

VII. Kiti reikalavimai

69. Paskirtas atsakingas už darbų vykdymą asmuo privalo nedelsiant nutraukti darbus, jei dirbama aukštyje atvirose vietose, naudojami, kėlimo mechanizmai, kai vėjo greitis yra 15 m/s ir didesnis bei esant plikšalai, lijundrai, perkūnijai, rūkui ar blogam matomumui.

70. Po pakeltais montuojamų konstrukcijų elementais ar įrenginiais žmonėms būti draudžiama.

71. Pastačius (sumontavus) į projektinę padėtį konstrukcijas ar jų elementus, jas būtina patikimai įtvirtinti. Atkabinti kėlimo priemonėmis pakeltas konstrukcijas ir įrenginius leidžiama tik juos patikimai įtvirtinus.

72. Palikti be priežiūros pakeltus kabančius ant krano kablio krovinis draudžiama.

73. Pavojingų zonų, kuriose vyksta krovinių perkėlimas kėlimo kranais, ribos nustatomos prie perkeliama didžiausio krovinio horizontalios projekcijos išorinio tolimiausio taško pridėjus didžiausią perkeliamų krovinių matmenį ir jo nuolėkio atstumą.

74. Pavojingų zonų šalia statinių ribos nustatomos nuo statinio sienos atstumu, lygiu didžiausių montuojamų konstrukcijų ar įrenginių išorinių matmenų ir jų nuolėkio atstumo sumai (3 lentelė).

3 lentelė

Galimas krovinio kritimo aukštis, m	Mažiausias perkeliama (krentančio) krovinio nuolėkio atstumas, m	
	krovinio, perkeliama kranu, kritimo atveju	daiktų kritimo nuo statinio atveju
iki 10	4	3,5
iki 20	7	5
iki 70	10	7
iki 120	15	10
iki 200	20	15
iki 300	25	20
iki 450	30	25